

Спрыяць творчаму сталенню

Галерэя «Універсітэт культуры» даўно стала часткай культурнага жыцця сталіцы. Дзякуючы ёй у студэнтаў і выпускнікоў ёсць магчымаць быць пачутымі: тут не проста дэманструюцца карціны і прадметы дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва — адкрываюцца новыя імёны.

Сотні выставачных, літаратурных, музычных і адукацыйных праектаў, у ліку якіх шмат міжнародных, — сёння галерэя «Універсітэт культуры» можа ганарыцца тым унёскам, які зрабіла для развіцця мастацтва Беларусі. Днямі адной з найважнейшых мастацкіх пляцовак спаўняецца 20 гадоў. 3 гэтай нагоды пагутарылі з дырэктарам галерэі кандыдатам культуралогіі Марынай Татарэвіч.

3 высакароднай місіі

Падтрымка творчых ініцыятыў таленавітай моладзі, развіццё і ўмацаванне міжнародных культурных сувязей, папулярнага мастацкага спадчыны беларускіх аўтараў, прэзентацыя творчых дасягненняў замежных мастакоў айчынай публіцы, трансляцыя творчасці беларускай дыяспары — такой бачылася місія стваральнікам галерэі пры Беларуска-скі дзяржаўным універсітэце культуры і мастацтваў. Аднак думалі найперш пра студэнтаў, а таксама пра выпускнікоў, якія так ці інакш яшчэ шукаюць сябе, выпрабавваюць свае здольнасці. Адно з іх не могуць не ўразіць эксперыментамі, іншыя здольны здзівіць уменнем звярнуцца да традыцый. І, дзякуючы галерэі, усё гэта прапаноўваецца не толькі на суд спецыялістаў — выкладчыкаў, экзаменатараў і мастакоў, але і звычайных глядачоў.

За два дзесяці гадоў галерэя стала выдатнай пляцоўкай для маладых жывапісцаў, графікаў, скульптараў, майстроў па кераміцы, габеленах і іншых відах дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва. Ва «Універсітэце культуры» заўсёды ёсць на што паглядзець: выстаўкі дыпломных праектаў, твораў навучэнцаў дзіцячых школ мастацтваў, стыпендыяты спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі. Кожны з іх у працэсе творчага сталення можа адчуць сябе сапраўдным мастаком і зразумець, ці камфортна яму ў гэтай ролі. Аднак справа не толькі ў творчай самарэалізацыі — студэнты праходзяць у галерэі практыку і спрабуюць свае сілы ў якасці менеджэраў.

Універсітэт і культура

Мастацкая галерэя «Універсітэт культуры», якая адкрылася ў 2002 годзе, створана пры падтрымцы кафедры дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва на падставе пратакола даручэнняў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 06.10.2000 г. № 17 і загада міністра культуры ад 17.12.2001 г. № 421 «у мэтах стварэння ўмоў для развіцця творчых здольнасцей навучэнскай і студэнцкай моладзі». Так, свята, звязанае са стварэннем галерэі, атрымліваецца ў пэўнай ступені пераходным і адзначаецца на працягу вучэбнага года, хоць 17 снежня лічыцца ключавой датай у гісторыі ўстановы.

«Універсітэт культуры» знаходзіцца на Кастрычніцкай плошчы ў Палацы Рэспублікі — буйным культурным цэнтры краіны. Уваход у галерэю — з боку самой плошчы ў левай частцы будынка, таму заблудзіць і не знайсці арт-прасторы проста немагчыма. Месцазнаходжанне зайдроснае.

— Адночы кіраўнік дзяржавы наведваў наш універсітэт і пазнаёміўся з творчымі дасягненнямі студэнтаў, — расказвае Марына Татарэвіч. — Тады і паўстала пытанне, звязанае з тым, што

ўстанова не мела сваёй пляцоўкі для іх прэзентацыі. За тое, што для нас выдзелілі менавіта гэтае месца, мы вельмі ўдзячны. Не кожны ўніверсітэт можа пахваліцца такой прадстаўнічай арт-прасторай.

Калектыў галерэі вельмі дружны, як адзначае яго кіраўнік, гэта сапраўдная каманда. Збольшага ў яе ўваходзяць людзі да 30 гадоў, якія вельмі любяць мастацтва і сваю працу. Яны гатовы да жорсткага рытму, што прадугледжвае частую змену экспазіцый, крэатыўны падыход да справы. Як правіла, гэта выпускнікі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. Цяпер тут працуе 6 чалавек, расказвае дырэктар установы.

Марына Татарэвіч скончыла БДУКМ (спецыяльнасць «Культуралогія», спецыялізацыя «Тэорыя і гісторыя культуры») у 2016 годзе, а магістратуру — у 2017-м. У мастацкай галерэі «Універсітэт культуры» працуе ўжо шосты год: паўтара года была экскурсаводам, а потым заняла пасаду дырэктара. Між тым кіраўнік арт-прасторы паспявае выкладаць і ва ўніверсітэце — яна спецыяліст у галіне тэорыі і гісторыі культуры, міжкультурнай камунікацыі, даследуе асаблівасці інтэграцыі носябітаў мусульманскай культурнай традыцыі ў сацыякультурнай прасторы нашай краіны. Аднак сярод усіх відаў мастацтва Марына Татарэвіч аддае перавагу скульптуры.

Імкненне да балансу

У распараджэнні галерэі чатыры залы. Змена твораў ажыццяўляецца ў сярэднім кожныя два — тры тыдні. Графік вельмі шчыльны. Арганізатары імкнуцца захоўваць баланс выставачнай дзейнасці. Тут гаворка аб тым, каб удзяляць увагу сталым аўтарам і даваць штуршок маладым перспектывным. Гэта галоўнае адрозненне «Універсітэта культуры» ад іншых галерэй. Некаторыя мастакі самі прапаноўваюць работы для экспазіцыі, а кагосьці запрашаюць.

Думалі найперш пра студэнтаў, а таксама пра выпускнікоў, якія так ці інакш яшчэ шукаюць сябе, выпрабавваюць свае здольнасці. Адно не могуць не ўразіць эксперыментамі, іншыя здольны здзівіць уменнем звярнуцца да традыцый. І, дзякуючы галерэі, усё гэта прапаноўваецца не толькі на суд спецыялістаў — выкладчыкаў, экзаменатараў і мастакоў, але і звычайных глядачоў.

— Шанс выставіць свае творы ў самым цэнтры Мінска — пэўны імпульс для далейшай творчасці. Гэта ўнікальная магчымасць узаемадзейнічаць з глядачом, пачуць крытыку. Часта наведвальнікі

Марына Татарэвіч.

пакідаюць запісы ў кнізе водгукаў, — падкрэслівае Марына Аляксандраўна.

Галерэя актыўна наладжвае сувязі з дзеячамі мастацтва розных краін. Так, найбольш плённы ў гэтым кірунку стаў 2019 год: зладжана больш як 20 праектаў. Як правіла, такія экспазіцыі праходзяць пры падтрымцы дыпламатычных прадстаўніцтваў. Асабліва актыўныя — іранскае (штогод у пачатку лютага прэзентуецца мастацтва гэтай краіны), палесінскае, пакістанскае і кітайскае. Нядаўна стартаваў новы праект з Пасольствам Балгарыянскай Рэспублікі Венесуэла. Штомесяц у яго межах адбываюцца лекцыі, кінапаказы, майстар-класы. Усё гэта цікавіць не толькі беларускага, але і замежнага наведвальніка — дзякуючы ўдаламу размяшчэнню галерэя прымае шмат гасцей-турыстаў.

Аднак нямала ўвагі і творцам з рэгіёнаў. Праект «Арт-Жодзіна», арганізаваны сумесна з жодзінскім выканкам, сабраў работы амаль трох дзесяткаў мастакоў гэтага краю. Зусім нядаўна ўстанова выступіла куратарам экспазіцыі «Пояс адзінства», што была арганізавана ў Палацы Незалежнасці. У яе межах прадставілі творы дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва з усіх абласцей Беларусі. Падобныя праекты выразна ілюструюць адрозненні і асаблівасці кожнага рэгіёна з яго ўнікальнай культурай. Выставак прадстаўнікоў рэгіёнаў насамрэч не хапае, адзначае Марына Татарэвіч.

Значнасць дыялогу

Уваход у галерэю бясплатны — гэта адна з адметнасцей выставачнай пляцоўкі. Сярэдняя колькасць наведвальнікаў, якія завітаюць на адну выстаўку (а падлічваюць іх менавіта па кожнай экспазіцыі), — 1000—1500.

Аўтарскія вечары (самы запатрабаваны від дзейнасці галерэі, што пацвердзіла апошняе анкетаванне) і творчыя сустрэчы, тэматычныя гутаркі і майстар-класы... Аднак, натуральна, ініцыятывы крыху прыпынілася ў пачатку 2020 года. Тут не да капрызаў: масавыя адкрыцці сталі рэдкасцю, пачалі больш звяртацца да анлайн-сустрэч і лекцый на афіцыйных старонках галерэі ў сацсетках (асобнага сайта галерэі «Універсітэт культуры» няма, ёсць старонка на сайце БДУКМ). Якраз нядаўна ва ўстановы з'явіўся канал у Telegram.

Так ці інакш, колькасць наведвальнікаў за апошня паўтара года знізілася, аднак гэта агульная тэндэнцыя.

Самым спрыяльным перыядам застаецца канікулярны: школьнікі і студэнты завітаюць у галерэю менавіта ў гэты час.

— Яшчэ некалькі гадоў таму, напрыклад, у 2017 годзе, не хапала выставак прафесійных знакамітых мастакоў. Якраз 2019-ы і 2020-ы — перыяд прэзентацыі творчасці такіх майстроў. А сёлета, дарэчы, у нас выстаўляліся работы жывапісцаў Аляксандра Дзямідава і Паўла Кандрусевіча, скульптара Дзмітрыя Аганавы. Такі падыход спраяе развіццю і папулярнасці сучаснага беларускага мастацтва, бо адбываецца сур'ёзны дыялог майстроў і мастацтвазнаўцаў. Гэтыя праекты вельмі важныя для студэнтаў, якія маюць магчымасць паўдзельнічаць у той ці іншай дыскусіі, наведваць майстар-клас або аўтарскую экскурсію. Перадаваць свой вопыт маладому пакаленню — абавязак прадстаўнікоў беларускага мастацтва, — лічыць дырэктар мастацкай галерэі «Універсітэт культуры».

Зусім нядаўна ў галерэі «Універсітэт культуры» праходзіла выстаўка дыпломных работ выпускнікоў факультэта мастацкай культуры кафедры дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва БДУКМ — чарговая справаздача, якая дапамагае ўсім — і ўжо былым студэнтам, і выкладчыкам, і тэарэтыкам, і сталым мастакам — зразумець, на што скіравана ўвага маладога пакалення.

Арганізатары імкнуцца захоўваць баланс выставачнай дзейнасці. Тут гаворка аб тым, каб удзяляць увагу сталым аўтарам і даваць штуршок маладым перспектывным. Гэта галоўнае адрозненне «Універсітэта культуры» ад іншых галерэй. Некаторыя мастакі самі прапаноўваюць работы для экспазіцыі, а кагосьці запрашаюць.

Як заўважае Марына Татарэвіч, апошнім часам яно рухаецца збольшага да абстрактнага і канцэптуальнага мастацтва і ўжо не імкнецца да рэлігійнай тэматыкі, як гэта робяць прадстаўнікі старой школы, напрыклад, той жа Акадэміі мастацтваў. Увогуле, творчасць сучаснай моладзі — сінтэз традыцый і навацый, упэўнена Марына Аляксандраўна. Сярод найбольш папулярных тэм — беларуская міфалогія, якая зараз шукае новыя формы.

Гэтымі днямі можна наведваць выстаўку «Мой свет у фарбах», прымеркаваную да Міжнароднага дня інвалідаў (будзе працаваць да 18 снежня). Святкаваць 20-годдзе ва «Універсітэце культуры» не будуць: пандэмія скасавала любыя задумы, звязаныя з гэтай нагодай. Аднак шэраг мерапрыемстваў усё ж запланаваны. І найперш гэта сумесная з кафедрай дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва і Беларуска-скі саюзам мастакоў вялікая экспазіцыя памяці Алы Непачаловіч. У канцы года будуць дэманстравацца аўтарскія работы майстра, а таксама найлепшыя дыпломныя праекты, якія курывала Ала Іванаўна. У студзені арганізуюць конкурс дзіцячай творчасці пад назвай «Хрустальная пара», прысвечаны зіме, зімовым святам. У планах — некалькі міжнародных экспазіцый. Як мяркую Марына Татарэвіч, няблага было б арганізаваць агульнаўніверсітэцкую выстаўку аматарска-прафесійнага мастацтва — такога яшчэ ў сценах «Універсітэта культуры» не было.

Яўгенія ШЫЦЬКА
Фота з асабістага архіва
Марыны Татарэвіч